

Vzkazy Bohu

(K výstavě pláten M.M. v Kolíně 2021)

Výběr z nejnovějších pláten a kreseb, v nichž se Michal Matzenauer soustředí na práci se symbolikou znaků, představuje výstava probíhající v prostoru Studiové scény Pod točnou kolínského divadla. Poměrně rozsáhlý soubor děl prezentovaných pod názvem Písmo-Znaky ukazuje na jeden z příznačných projevů, jež je nepřehlédnutelnou součástí umělcovy různorodé tvorby. Do ní se přirozeně prolíná nejen jeho dlouhodobý zájem o básnictví, ale také potřeba transformovat sny a představy do „obrazových básní“.

Umění a stejně tak poezii se Matzenauer intenzivně věnuje od svého mládí a v průběhu let se přirozeně proměňují také témata, kterými se zabývá. Ať už jde o příznačné figurální kompozice charakteristické deformovanými postavami odkazujícími k prožívání exponovaných existenciálních krizí nebo o zachycení krajiny, ptáků, všedních předmětů či konkrétních okamžiků, umělec na svých plátnech záměrně rezignuje na potřebu zachytit reálnou perspektivu, cíleně však neusiluje ani o úplné abstrahování svých představ nebo reálných situací. K vyjádření emocí a nálad užívá zejména tvarové zkratky či symboly vystupující z redukovaných pozadí, mnohdy formovaných pouze monochromními barevnými plochami.

I když by mohlo Matzenauerovo dlouholeté propojení s undergroundovou kulturou související rovněž s aktivním publikováním v samizdatu, podobně jako jeho přijetí Charty 77 nebo členství ve VONS naznačovat potřebu vnášet také do umělecké práce angažované postoje komentující aktuální politické události, ve svém díle od zmíněných záležitostí s nadhledem odstupuje a naopak směřuje především k reflexi intenzivních vnitřních prožitků, okamžiků hlubokého soustředění i k laskavému humoru naznačujícímu, že prošel řadou nelehkých životních etap. Na autorův přirozený sklon k sarkasmu a ironii poukazuje i jeho příslušnost k okruhu Křižovnické školy čistého humoru bez vtipu, k němuž se připojil po svém přesunu do Prahy.

Je patrné, že dlouhá léta částečně dobrovolného, ale do velké míry spíše nuceného osamění, strávená v maringotce mimo civilizaci při obsluze vodních vrtů, vedla umělce ke ztišení a k pátrání po opravdové podstatě lidského Já, k pohroužení se do vlastního nitra.

Jeho převážně plošné výjevy tak odrážejí více než fascinaci okolím, zaujetí vnitřním světem bez hranic, v němž se falešné iluze rozplývají a už nehrají žádnou roli.

Matzenauer působil jako redaktor Vokna a je v současnosti stále členem českého PEN klubu. V průběhu let mu vyšlo několik básnických sbírek, zpočátku především v samizdatové edici Popelnice a v porevolučním období v nakladatelství Dybbuk či jinde. Poslední soubor Mariánský příkop spatřil světlo světa v roce 2019 díky nakladatelství Pulchra. A právě prostřednictvím svých nejnovějších pláten jako by autor dál volně rozvíjel své básnictví, soustředí se v nich na význam a poselství psaných znaků, které v sobě nesou esenci záznamu spojeného s individuálním gestem, s prožívanou náladou, ale paralelně jsou v nich zakódována také sdělení, mající nejen velmi osobní charakter, ale i určitou obecnou platnost. Proplétající se linie malířova „privátního písma“ se stávají pomyslným ohniskem subtilních a minimalizovaných kompozic evokujících momenty ztišení spojené s rozjímáním a nepochybně naznačující rovněž jeho zájem o zenové kresby či vzdálené východní kultury. Zatímco některé tvarově střídme znaky se stávají letmo naznačenými tahy symbolicky kopírujícími nepatrné doteky myšlenek, v jiných se Matzenauer přiklání k intenzivní práci s hustě se protínajícími a nervními tahy oblých linií, jimž navíc užití barvy přidává na dynamičnosti. Výrazně redukované záznamy se tak střídají s plátny pokrytými hustě psanými strukturami, mnohdy propojovanými s jasně barevnými tóny. Přirozeně se v nich prolíná celoživotní zájem o psané slovo a jeho poetiku propisující se do vizuálních sdělení, působících v Matzenauerově tvorbě ne jako specifické formy lettrismu či snaha o zviditelnění slov, ale spíš jako přepisy starodávného písma sloužícího k duchovní inspiraci. Jejich prostřednictvím jako by umělec překotně vyprávěl svůj příběh a intenzivně rozmlouval se svým okolím, sám se sebou, s Bohem.

Lucie Váchová